

BÉKEHARANG

A PÜSPÖKI METHODISTA EGYHÁZ HAVI KÖZLÖNYE.

ELŐFIZETÉSI DIJ EGY ÉVRE 2 PENGŐ 40 FILLÉR. A MELLÉKLET 80 FILLÉR. AMERIKÁBAN AZ ELŐFIZETÉSI DIJ PORTÓVAL EGYÜTT 2 DOLLÁR. TIZ PÉLDÁNYT PORTÓMENTESEN KÜLDÜNK.

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:

WALLRABENSTEIN JAKAB, NYIREGYHÁZA, DESSEWFFY-TÉR 10.

Jól tudja.

„Máté 6. 32.”

Mikor a tanító kis tanítványa kezébe adja a palatáblát és palavesszőt, jól tudja, hogy a most még remegő, ügyetlen kéz, mely csak függőleges és merőleges vonalakat húzgal néhány napon át; pár hónap múlva már szép gömbölyű betűket, később szavakat, sőt mondatokat is fog írni.

A kis gyermek pedig, mikor először kapja kezébe a palatáblát és palavesszőt, boldog örömben megmutogatja mindenkinek a neki oly drága taneszközöket. Nagy boldogsággal meséli el s mutogatja, hogy mit tud. Egész lényét az a remény tölti el, hogy nemsokára ő is ugy fog írni, mint tanítója.

Őszkor, mikor a szorgalmas gazda szánt és vet, jól tudja, hogy melyik vetőmagot, milyen talajba s milyen időben kell elvetni. Jól tudja, hogy az őszi szelek, a kemény téli fagy és a rügyfakasztó tavasz után kalászerlelő nyár lesz s akkor az őszi bő vetés után bő aratás is lesz. Már az őszi szántás és vetés is boldog reménységgel tölti el, az aratásba vetett biztos reménységgel.

Új év előtt állunk, Alig, hogy az elmúlt évet megkezdjük, már megint be is fejeztük. A reánk köszönő új évvel is csak ugy leszünk. Alig kezdjük, már be is végezzük. Így futnak, rohannak az évek. Mindig eszembe jutnak a tovarohanó sürgönypóznák, ha a rohanó vonat ablakából kinézünk. Így vagyunk az évekkel is. Tulajdonképpen mi rohanunk. Megállás nincsen a bölcsőtől a sírig. Egy-egy új év, csak egy kis állomás, ahol vonatunk megáll pár percet, vizet, szenet vesz s aztán fut, rohan míg kis idő múlva megint egy újabb állomáshoz ér. Ez így megy 20–30 avagy 70–80 évig, akkor odaérkezünk a sírhoz.

1926 ó év estéjén imádkozva léptünk át az Urnak 1927-ik esztendejébe. Nem tudtuk, hogy milyen lesz a befutandó út. Napsugaras, avagy borult! Nehéz, avagy könnyű. Örvendetes-e, avagy szomorú! Az Ur jól tudta. Ezzel megelégedtünk.

Egy-némelyk testvérünk befejezte földi pályafutását, Mi még tovább futunk. Vajjon meddig? Az Ur jól tudja! Az Ő kezében van életidőnk!

Most beléptünk az Urnak 1928-ik évébe, Imádkozva tesszük. Bizakodva indulunk, bár nem tudjuk mi vár reánk az új évben: öröm, avagy bánat! Élet avagy halál! A mi mennyei Atyánk jól tudja! Nekünk ennyi elég! Most azt is tudjuk, hogyha a hó betakarja a mezőt, a virágot, bokrot, az ég madarai mégsem pusztulnak éhen. Van aki róluk gondoskodik. Mi drágábbak vagyunk menyei édes Atyánk szemében, azért mirőlünk is gondoskodik, minket is vezet, véd és betakar!

Egyszer sűrű esőben, sötét este hiveim látogatásából hazafelé igyekeztem. Velem volt két kis fiam. Nagy köpenyegem alá vettem őket s egyiket jobb kezem felől, másikat bal kezem felől vezettem. Ők nem láttak semmit. De kezüket kezembe téve, nyugodtan bátran lépkedtek, mert tudták, hogy hazafelé vezetem őket, szél nem érte, eső nem csapkodta őket. Otthon boldogan repültek édesanyjuk ölébe!

Ha nem is tudjuk milyen az út, amelyen 1928-ban járnunk kell, ha nem is tudjuk, hogy megérkezünk-e 1929-hez, ha nem is tudjuk, hogy sok örömben, vagy sok bánatban lesz részünk, az nem baj. Az Atya jól tudja!

Mi pedig azt az egyet tudjuk, hogy a mi mennyei Atyánk kezét fogjuk, Jézus Krisztus a mi testvérünk által s az ő vezetése, az ő oltalma, az ő segítsége mellett minden próbán, kísértésen, szenvedésen, betegségen, halálon át is, haza érkezünk a mi mennyei Atyánkhoz! Igen, ezt nemcsak hisszük, de jól tudjuk!

W. J.

=====

Ígényeidet, a földiekben, édes gyermekem, ne növelni, hanem letörni akard.

Jegyezd meg kis fiam, hogy a világ olyan, mint a mély örvény; ha soká nézed, — bele szédülsz.

*

HIREK.

Jelentés a kerületi konferenciáról.

A kerületi konferencia a predikátorok összejövetele, mely az egymásközi közösség ápolására és a tudományos továbbképzésre igen jó alkalom. Ezúttal mintegy huszonöt százalékkal megerősödött e közösség, amennyiben a konferencia elmúlt ülése alkalmával három próbataggal szaporította meg létszámát. Ezen létszámot szemmel tartva mondhatjuk, hogy az ez évi november hó 29-től december 1-ig Budapesten tartott körzetkonferencia volt az eddig megült kerületi konferenciák között a leg-erősebb.

A konferenciát Hecker Ádám testvér a Kol. I. 24–29. verse alapján tartott prédikációja vezette be nov. 29-én este 7 órakor.

Nov. 30-án reggel 9 órakor dr. Szalós Arthur testvér tartotta meg előadását »Jézus eljövele« címen. Kifejtette, hogy mikor jön el az Ur, t. i. amikor megszentelt menyasszonyt talál. Bár először a zsidók voltak ezen menyasszonyságra kiszemelve, de ők elvetve Krisztust, maguk is elvették s a pogányok választottai helyükbe. Azután halottuk, hogy az Ur személyesen fog eljönni. dicsőségének testében. De ezt sok minden fogja megelőzni.

Igy főbbek között az evangéliumnak mindenfelé való hirdetése, háború, háború után fog következni, majd az igazságtalanság kerekedik felül s itt lesz az antikrisztusi idő. Azonban az Ur eljövételének más vonatkozása van az ó-gyülekezetet, az Izraelt, (mint nép) s a pogányokat illetőleg. A pogányokat illetőleg, hogy a jelenlegi világrend szétrombolatik. Ugy értendő ez, hogy a nem Krisztusban hívők megverettetnek. Izrael illetően, a be nem teljesített ígéreteknek megvalósítása, ugymint a 12 nemzetség összegyűjtése. Izrael megtérése és annak békében való letelepülése. Az Ur gyülekezte vonatkozólag az első feltámadása és az élők elragadtatása, a mi az elválózás: fogja Krisztus eljöttét megelőzni. Végül pedig rámutatott Krisztus eljövételét illetően, hogy szívünket Krisztusra való várakozás kell, hogy eltöltse.

Tíz perc szünet után Löbel János testvér fejtegette témáját »A predikátori hivatal egyházrendünk 114–115. §. alapján.« címen. Mig az előző téma mindenkit, addig ez utóbbi különösen a predikátort illette. A predikátor Istentől a szolgálatra való elhívásának tudata, mint főfeltétel; a predikátor külső és belső élete, majd lelkipásztorkodási tevékenysége, rendelkezésre álló idejének hasznos kihasználása.

Délután 3 órai kezdettel Dékány Elemér testvér tartott I. Kor. 3., 5–23. alapján biblia-

Elhelyezési rendszerünk milyen kötelességeket ró prédikátorainkra?

Nagy örömmel készültem ezen igazán speciálisan methodista téma kidolgozásához. Az Ur segítségével szeretném megvilágítani elhelyezési rendszerünk lényegét, annak bibliai voltát, előnyeit, valamint mindazon gyakorlati életre vonatkozó kötelességeket, melyek az elhelyezési rendszerből a prédikátorokra hármlanak.

A mi egyházunkban demokrácia s autokrácia szép testvéri egyetértésben találkozik s megvalósul, mert mindig a biblia és a Krisztus iránti szeretet az irányadó elv. Az olyan egyházakban, ahol nem az élő hit köli össze a tagokat az Egyház fejével, Jézussal és egymással, ott demokrácia és autokrácia két egymást kizáró elem. Minálunk nem egymást kizáró, hanem egymást teljesen kiegyenlítő, kiegészítő, sőt egymást feltételező elem. Hogy tényleg így van, bizonyítja a püspöki methodista egyház eddigi áldásos munkája, s mind az öt világ-részben, a különböző népfajok között, elért gyakorlati eredmények.

Egyházunk minden alkalmazottja, kezdve a segédőtől egészen a püspökig, elhelyezhető. Ezen elv a gyakorlatban mindannyiszor meg-

valósítatik, ahányszor a felsőbb egyházi közegek és a gyakorlati élet, az egyház és az Ur országának érdeke úgy kívánja. Innen van az a praxis, hogy a predikátorok minden évben újra kineveztetnek, azaz elhelyeztetnek állomásaikon. Az elhelyezés gyakorlati elve éppen úgy áll a kerületi superintendensekre, kik hatévenként váltakoznak, mint a püspökökre, akik bár élethossziglan választatnak, mégis négy-négy évenként, új munkamezőre osztatnak be az egyetemes gyűlés által.

Elhelyezési rendszerünk előnyeit csak akkor tudjuk a maguk teljességében megismerni, ha egy pillantást vetünk pl. a prot. egyházak papválasztásaiba. Ha megismerjük, hogy milyen demoralizáló következményei vannak egy-egy pap választásnak, akkor Istennek hálát adunk, hogy egyházunkban, ugy a predikátorok, mint a gyülekezetek érdekének s Isten országa ügyeinek szemelött tartásával, imádkozás útján, a lelkiismeret szavára hallgatva, töltik be a predikátori állásokat.

Vessünk pár pillantást pl. a prot. történeti egyház belviszonyaiba. Egy virágzó nagy egyházköztség lelkesze meghalt. Megindult a jelöltek egymás elleni küzdelme, az egyházköztség 3 pártra szakadt. Partgyűlések a korcsában ugyszólván minden este. Ivászat persze a jelölt kontójára, amit az szívesen is fizet, ha megválasztják. Egy-egy szavazatot pénzen is, vagy

órát Beszél a krisztusi gyülekezet nehézségeiről, de különösen arra mutatott rá, hogy a vallásos fogalomzavar e nehézségek egyike volt. A bibliaórát hozzászólás követte.

December 1-én 9 órakor kezdette meg előadását Schmidt János testvér „Az ezeréves birodalom”-ról. Ha az ezeréves birodalom berendezésére vonatkozó felfogások sok helyütt még problémátikusak is, mert az Irás mintegy „burkolva” beszél róla, mégis az a tény, hogy az egy lelkiország lesz, hol Krisztus a király, hol az igazság uralkodik. Ez a mi Krisztusban való hitünk párja: az Ur országában való reménység. A mi hitünk, ami által tudjuk, hogy mi van s ami reményünk afelől, ami lesz. A „Jézus eljövetele” előadásban hallottunk az előzményekről, melyeknek főjellege a harc, itt pedig a békéről. Ezen előadáshoz is többen hozzászóltak.

Tíz perces szünet után Wallrabenstein Jakab testvér tartotta „Elhelyezési rendszerünk milyen kötelelességeket ró a predikátorokra” című előadását. Legelőször is a lelkeszi hivatal betöltését illetőleg, a methodista- és a protestáns egyházak közötti különbséget fejtegette. Hallottuk a papválasztási küzdelmek furcsaságait, valamint azoknak hátrányait. A legjobb, ha ezt úgy gyülekezet, mint predikátor, Isten Szentlelkére bizza. A mi egyházunkban Isten Szentlelkének eme választó, illetőleg meg-

határozó munkájának tág tere van. Csak akkor tud a predikátor örömmel dolgozni, ha tudatában van annak, hogy őt az Ur küldte. A maga-választott helyen nincs kitarlás. Ezután következett a predikátor kötelelességeinek felsorolása, melyek szép kifejezést nyertek. E sokoldalú kötelezettséghez Isten gazdag kegyelme és ereje szükséges. Az előadást eszmecsere követte.

D. u. 3 órakor Liebstöckl Jenő testvérünknek kellett volna a program szerint bibliamagyarzatot tartani. Azonban jugoszláviai útja miatt helyét dr. Kulcsár András volt szamosujvári rendőrfőkapitány ur bölcséleti előadása töltötte ki. Ezen előadás rövid kivonata mai számunkban olvasható.

Sikerült kerületi konferenciánkat csütörtök este Márkus József testvérünk prédikációja zárta be. Azután ki ki visszatér munkájába, magával vivén azt az áldást, amit a testvéri közösségből nyert.

Megbízásból:

Dékány E.

— Diadal! Megemlékeztünk a „Szent-harc” 1927 12. sz.-ban arról, hogy a népjóléti miniszter úr törvényjavaslatot terjesztett az országgyűlés elé a szeszitaloknak fiatalok részére való kiszolgáltatásának korlátozásáról.

egyéb adókedvezmények kilátásba helyezésével megvesznek. A választás meg lesz. A leggyőzött párt, természetesen, megfelelőbbi a választást, a törvényre hivatkozik, mely szigoruan tiltja a korteskedést, a vesztegetést s egyéb szabálytalanságokat. Így aztán éveken át húzódik a per. A választó egyh. község nem jut lelkészhez. Az elkeseredés nőtön nő. A templom üres, de annál telibb a kocsmá, ahol a törvénykezés, fellebbezések menetelét, állását megtárgyalják s ahol minden egyes összejövetelkor újabb olajat öntenek a tüzre, azaz újabb lite-reket a garatra. Egy-egy választás igen tekintélyes haszonhoz juttatja a választó község kocsmárait! A pártoskodás, ellenségeskedés sokszor éveken át tart. Ezalatt az idő alatt vagy egy kinevezett adminisztrátor, látja el a papválasztó gyülekezet teendőit, vagy a szomszéd gyülekezetek lelkészei közül valamelyik. Előfordult, hogy ilyen megfelelőbb papválasztási harcok eltartottak 1-2-3 évig. sőt az egyik gyülekezet 8 évig harcolt az esperességgel, a leendő lelkész fizetése végett s csak 8 évi huza-vona után választott papot. Hogy ilyen éveken át tartó belvillongások, perek, korteskedések, vesztegetések, igérgetések, évtizedekre teszik tönkre a békés fejlődést és építést, ez magától értetődik. Bármelyik párt kerül ki a választási harcból győzelmesen, a másik párt mindig ellenlábasa lesz a győztes-

nek s a megválasztott lesz készen, kinek legszebb terveit, s legszebb igyekezetét elgáncsolják, csak azért, mert nem az ő akaratuk győzött. Hogy az ilyen demoralizált egyházközségben nem Isten Igéje, nem Isten országa, nem a belmisszio, nem a lelkek megtérítése és megmentése a fontos, ez kézen fekvő. Egy-egy lelkész 30-40 évi munkássága abban merül ki, hogy a sértett kedélyeket, a pártvillongásokat csillapítsa s lehetőleg eltüntesse. Ha pedig meghal vagy nyugalomba megy, előről kezdődik az egész átkos harc. Hogy az ilyen egyházközségben semmiféle tisztelet és ragaszkodás a biblia tiszta tanához, Isten országához a fel-támadott Jézus Krisztushoz nincsen, ez világos. Családok szerint tagolt, községpolitikai, országos politikai pártérdek szerint történik minden! Hogy ilyen módon töltsenek be valaha is gyülekezetünk predikatori állásai, ettől óvjon a jó Isten!

De még úgy sem tartom helyesnek a predikatori állások betöltését, hogy maguk a gyülekezetek határozzanak az alkalmazandó predikátor személyét illetőleg. Még a hívó gyülekezetek sem tudnak eléggé éretten, csakis egyedül Istent kérdezve, dönteni a predikátor felett, mert a hívók között is igen sokszor éppen olyan egyéni, emberi, politikai, társadalmi, családi érdekek valósulnak meg egy-egy gyülekezet predikatori állásának szabad válasz-

A törvényt elfogadták. Bizony, nem minden küzdelem nélkül. Botrányos gyűlést tartottak az érdekeltek a javaslat ellen. Olyan botrányosat, hogy még ők maguk szégyellék utólag és mentegették magukat a képviselőházban is. A miniszternek is kellett engedni valamit a törvény „szigorából”. Becsületére váljék, nehezen engedett. És keveset. Érezte, hogy igaz van: ebben volt az ereje. — A felsőházban egy kanonok örömmel üdvözölte a javaslatot abban a reményben, hogy ez csak az első lépése a kormánynak az általános szesztilalom felé, melynek következő stációja a harminchatórás vasárnapi teljes szeszkiméresi tilalom lesz! Sajnos, a népjóléti miniszter nem teljesen önálló az alkohol kérdésben. Azt válaszolta, hogy benne meg van a hajlandóság ilyen irányban, de meg kell előbb beszélnie a pénzügyminiszterrel, hogy meddig mehet el az államkasszá érdekeinek sérelme nélkül. Mert a szeszfogyasztás állami jövedelmet is jelent. Sajnáljuk a népjóléti miniszter jószándéku vergődését, de biztosítjuk, hogy az államnak értékeesebb jövedelmi forrása polgárainak józansága és ebből folyó fokozottab munkabírása és kedve, mint az egyrészt pénzthozó, de másrészt adóalanyt és munkaerőt pusztító alkohol-fogyasztás. — De az első ütközetet megnyertük, — mert „perelt Urunk perlóinkkal”. (Zsolt. 35.)

tás, meghívás útján való betöltésénél, mint a történeti egyházaknál.

Ha tényleg hiszünk abban, hogy a mi jó mennyei Ayánk mindeneket bölcsen elegyenget, akkor nem kell magunkat emberek által, még ha azok hívő gyülekezet tagjai is, meghivatnunk, vagy megválasztatnunk, mert ezek csak azt nézhetik, amit korlátozott emberi bölcsességük s véges hitük láttat, éreztet velük, de Isten nem azt nézi, amit emberek néznek. Ő úgy egyes gyermekeinek, mint egész országának érdekét tartja szem előtt. Istenünk a legeslegjobb tudja, melyik gyülekezetnek, milyen predikátorra van szüksége, meddig működjék valaki egy-egy helyen. Elhelyezési rendszerünket szeretem a bölcs kertész munkájához hasonlítani. A kertész agyában ott van a kész terv, jó előre. Ismeri a talajt, ismeri az időjárást, ismeri a növényeket. Minden egyes palántát a maga idejében, a neki legmegfelelőbb helyre ülteti, hogy a legjobb növekedést és a legjobb termés hozamot biztosítsa. A kertész jól tudja, melyik palántának kell napsugár, melyiknek árnyék, melyiknek kell kövér, zsiros talaj, melyiknek pedig sovány föld. Melyik szereti a feketeföldet s melyik a homokot; melyiket kell tavaszkor, melyiket nyáron s melyiket őszi kiültetni, átültetni, trágyázni, öntözni, nyesegetni, szétszakítani, avagy kötözni.

(Folyt. köv.)

— Hanula Pál Bpest, VIII. Alsó-erdősor 18. I. gyülekezeti tagunk fénykép nagytással foglalkozik. Egy 30×40 nagyságu képet testvéreinknek 6 pengőért készít. Egy 40×50 képet 8 pengőért. Keresetének 10 százalékát árvalházunkra adja; ezuton kéri a testvérek szives pártfogását. Miután munkájának jóságáról meggyőződöttünk, ajánljuk testvéreink pártfogásába.

— A szesztilalom egyik következménye: a jólét. Amerikában 20 millió autó robot. Ezt a 20 millió autót józan sofförök vezetik. Mit jelent ez a 20 millió abstinens ember?

Gordon Sifford Amerikában 65,000 mér-földet tett meg vonaton s ezalatt az idő alatt csak egyetlen egy részeg emberrel találkozott. Nálunk bizony lépten nyomon találkoznak részegekkel, különösen vásár- és ünnepnapon.

— Wesley befolyása. A stockholmi vilá kongresszuson Lincoln püspököt megkérdezték, hogy az angol munkás mért nem lesz istentagadó, mint a kontinens egyéb munkástömegei? A püspök azt felelte, hogy ez igen nagy részben Wesley életének és munkájának köszönhető, aki a methodista gyülekezeteket szervezte.

— Egy németországi cigarettagyár: Neuerburg naponta 650,000 doboz cigarettát gyárt, egy-egy dobozban 25 cigaretta van. Tehát egyetlen napon ez az egy gyár 16 $\frac{1}{4}$ millió cigarettát gyárt. Ha egy cigarettát 5 Pfennigbe számítunk, akkor ez 800,000 márkát jelent naponta. Micsoda óriási önkéntes adó ez, csak egyetlen egy napon.

— Mizpa városa. Jeremiás prófétánál olvasunk arról, hogy a zsidók legyőzése után a babyloniai király Mizpa városának helytartójává Gedalját nevezte ki. De ezt a helytartót egy Izmael nevű zsidó gyilkolta le. Izmael 80 előkelő babyloniai embert csalt a városba, majd körülfalozta a várost és a 80 előkelőt egy kulba dobatta. Erre fel a babyloniai király leromboltatta Mizpa városát.

Egy amerikai tanár: Dr. Bade most a próféta feljegyzései szerint ásatásokat végzett és tényleg megtalálta a lerombolt Mizpa város falait, ezek alatt pedig egy kutat, melyben 80 ember csontvázát talált. Ezenkívül fegyvereket, szobrocskákat, hadijelvényeket és más, a mindennapi élethez szükséges eszközöket.

Ez az ásatás is bizonyítja megint, hogy a próféták nem dajkameséket irtak, hanem valóságot!

Édes gyermekem, ha kezedet ökölbe szoritod, az Ur nem tud semmit se bele tenni.

Ne téveszd össze* az alázatosságot a gyávasággal, sem a gorombaságot a bátorsággal.

Bizonyágtétel.

Mult év december havában hideg, sötét téli reggelek voltak. Kis leányom, aki polgári iskolába jár, Kispestről Budapestre megy naponta villamoson. A gyermek nagyon álmos volt egy reggel és fázott s így a rendes felkeletési időt megtoldotta egy félórával.

Ez az idő természetesen hiányzott s így a rendes reggeli áhitatra nem jutott megfelelő idő, csak futólag imádkozott s olvasott a Bibliából 1-2 verset, s aztán elsietett. Én figyelmeztettem kis leányomat, hogy ez nem jó, de úgy látszik hiába: a lélek kész volt, de a test erőtelen! Így ment ez heteken keresztül.

Egy napon igen lehangoltan jött haza az iskolából. Figyeltem őt, látszott rajta, hogy félelem töltötte el szívét. Nem kérdeztem mi ennek az oka, de másnap reggel korán kelt, nem volt álmos, elvégezte rendesen imádságát és jött reggelizni. A reggelinél azonban kitört belőle a sirás: „Anyukám ne tessék haragudni, a fizikából tegnap négyesre feleltem, de fogok igyekezni, hogy kijavítsam“.

Nem haragudtam ezért, de azt feleltem kisleányomnak: „Engem ez nem lepelt meg, sőt el voltam reá készülve, hogy ez be fog következni. Isten nem lehet félre tenni. Te csak a testedet igyekeztél kielégíteni, de a lelkedet nem tápláltad! Örülök, hogy rájöttél mulasztásodra s hogy most már a léleknek is juttatsz táplálékot!“

Bizonyos időt mindennap kell szentelnünk az Úrral való közösségre, azaz az imádságra és a Szentírás olvasására. Kisleányom ezt most már megértette s ezért hálát adok az Úrnak.

H.-né.

Kriszlushoz vágyom.

*Életem csak nehéz sóhaj,
Panasz, könny, baj,
Tőre lelkem sebezi;
Vigaszom nincs, bánatom nő,
S mint nehéz kő,
Vállam kereszt terheli.*

*Krisztusra nem néztem soha,
S lett mostoha,
Elhagyatott életem.
Uram, hajolj végre felém,
Hadd tudjam én,
Békém nálad meglelem!*

*Kereszted tövén üdv fakad,
Hol magad,
Törliöd hulló könnyemet.
Vigaszt hintesz lelkem fölé,
S az ég felé
Boldog hit visz engemet.*

SZABÓ LAJOS.

Tudjuk, hogy van Isten!

Dr. Kultsár András magyar filozófus új elmélete a tudomány eszközeivel igazolja Isten létét.

Rendkívüli érdekességű előadást tartott dr. Kultsár András magyar filozófus a methodista predikátorok évi konferenciáján. A filozófiát a görög Herakleitos óta izgatja az u. n. „magánvalló“ (an sich sein, vagy Ding an sich) problémája. Kétezeröttszáz év óta nem tudták ezt megoldani, pedig az eddig élt összes bölcselek szerint ez a filozófia végcélja, mert ettől várják a végső ok megismerését, ami megadja az egész lét értelmét.

Kultsár dr. teljes csendben régóta folytatja az erre irányuló tanulmányait. Pár évvel ezelőtt megjelent „Tentamen“ (Kísérlet) című könyve még nem jutott el a célig, de neves filozófusok már értékelték egészen eredeti fejtegetéseit, melyek az eddigiektől egészen eltérő új ösvényt nyitottak a filozófiai kutatások terén. Most elérkezett filozófiai rendszerének befejezéséhez s művét most rendezti sajtó alá. Ez az új elmélet nagy feltűnést fog kelteni, mert szembekerül az összes eddigi filozófusokkal, Kanttal is és a Nobel-díjas Einsteinnel is. Az teszi különösen érdekessé Kultsár dr. elméletét, hogy az a tisztán tudományos kutatásnak a hittől teljesen különálló eszközeivel is eljut az Isten létéhez s azt bizonyítja.

Kultsár dr. alaptétele egészen új: „A semmi a valóság képe.“ Abból indul ki, hogy az emberi ész számára nem lehetséges egyéb a valóságon és semmin kívül. Legyen most már a valóság a fa s a semmi az árnyéka s mivel a fa árnyéka a fának a képe: ennél fogva a semmi a valóságnak a képe. (Az egész fejtegetés állításai fogalmilag értelmezendők.)

A fa árnyéka azonban csak úgy lehet, ha előbb a fa van. A valóság képe csak úgy lehet, ha előbb a valóság van. Kell, hogy a fa megelőzze árnyékát, vagyis a valóság megelőzze a maga képét. Minthogy pedig a valóság képe semmi, szükségképpen minden semmi képe valamely valóságnak. A valóság azonban feltétlenül előzje (priusza) a maga képének, a semminek.

Lássuk tehát, hogy a józan emberi ész minek nézi azt a világot, amelyben az ember él? Térnek, időnek, anyagnak és mozgásnak. Ebből az anyag — valóság. A többi három semmi. Mert mindhárom — tehát nemcsak a tér és idő, hanem a mozgás is — csak pusztá kép. Minden semmi pedig valamely valóság képe. A mozgás az anyag képe. De minek a képei a tér és idő? Az anyagnak nem, tehát nyilván valamely valóságnak, ami nem anyag, mert hisz' az anyag képe a mozgás. (A fizikai tudomány szerint az árnyék is

mozgás: t. i. kevesebb fény, a fény pedig mozgásjelenség.)

A kép azonban nem mutatja a hozzá tartozó valóságnak minden sajátosságát, tulajdonságát. A fa árnyékából még nem állapíthatom meg a fának pl. a színét is, egy arcképből az ábrázolt személy lelki tulajdonságait. De a fa árnyékából következtethetünk a fa léte, az arcképből az ábrázolt személy léte. Sőt mindkettőből meg is állapíthatom az azoknak megfelelő valóságnak 1. létét, 2. bizonyos tulajdonságait. Így a fa árnyékából: a fa létét, nagyságát, esetleg az alakból a fajtáját is. Színes fényképéből már más sajátosságait is, keresztmetszeti képéből ismét továbbiakat stb. Az árnyékából is azonban feltétlenül a létét.

Már most ha a tér és időt megvizsgáljuk, azt találjuk, hogy azok a következő tulajdonságokat mutatják: végtelen, mindenütt jelenvaló és örökkévaló. Tehát a tér és idő — mint semmi — képei kell, hogy legyenek olyan nem anyagi, tehát szellemi valóságnak, melyben legalább is az ezen képek által mutatott tulajdonságok foglaltatnak: végtelen, mindenütt jelenvaló, örökkévaló. Az ily tulajdonságokkal rendelkező valóság pedig nem egyéb, mint az emberek eddigi fogalmának is megfelelő — Isten.

Mivel a fa árnyékának oka a fa, ugyanezért a tér és időnek, mint képnek oka: a végtelen, mindenüttjelenvaló és örökkévaló szellemi valóság, egyszóval: Isten. Ez a végső ok. Hordozója a világ egyetemnek, a létnek s minden föle ered. Itt eljutottunk a Biblia első szaváig: „Kezdetben teremté az Isten... „Az első ok tehát a Szentírás szerint is az Isten. Itt van az összefüggés az Isten és teremtményei közt, amiről láthatjuk most már, hogy mindig meg is volt, mert hiszen kellett lennie. Innen van az, hogy az emberiség tudata alatt is mindig, mindenütt, minden egymásról nem is tudó népeknél kivétel nélkül élt az Isten fogalma.

Ez természetesen csak szűk kivonata az elméletnek s nem ad arról teljes képet. Annyi azonban ebből is nyilvánvalóvá válik, hogy a tudomány eme legújabb fokán eljut az Isten létének bizonyosságáig. De az Isten létén kívül az új elmélet is csak ezeket a tulajdonságokat tudja megállapítani: végtelen, mindenüttjelenvaló, örökkévaló, szellemi valóság (vagyis: lélek).

Itt megáll és azt mondja Kultsár dr., hogy a többi már a theologia dolga. Az Isten létét most már nem lehet kétségbe vonni a hitetleneknek sem avval a régi kifogással, hogy józan ésszel fel nem fogható, mert most már, ha nem is hinnék, hogy van Isten, lehet tudni!

Wallrabenstein predikátor frappánsan mutatott zárószavában a költő megcáfolt szá-

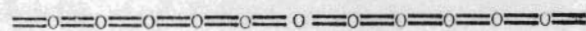
vaira: „Isten, kit a bölcs lángesze fel nem ér...” Ma már feléri.

Nem lehetetlen, hogy világraszóló jelentőségű eseményt jelentettünk be e cikkünkben. Mert ha Kultsár dr. elméletét nem tudják megcáfolni, akkor az beláthatatlan következményeket von maga után az egész emberiség életének minden vonatkozásában, kezdve azon, hogy egy csapásra megszűntetné az atheizmusnak még csak a lehetőségét is.

A régi közmondás szerint az Isten félelme a bölcsesség kezdete. Ime, látjuk, hogy a bölcsesség vége is az Isten. „Én vagyok az alfa és az omega, — mondja az új testamentum — a kezdet és a vég!”

Megdöbbsent az ige. Most már tudjuk, mit jelent — Igaz!

K. R.

Hang az olvasók köréből.

A napokban a posta a következő kedves levelet hozta szerkesztőségünkbe:

Pesthidegkut, 1927. dec. 17.

Mélyen tisztelt Lelkész ur!

Mint a „Békeharang” szerkesztőjéhez fordulok az alábbi soraimmal, hogy megköszönjem úgy a magam, mint a családom nevében azt a nagy örömet és áldást, mit tartalmaz és tanulságos cikkekben bővelkedő karácsonyi számával nekünk nyújtott.

Nehéz, 12 órás szolgálatomból 1 $\frac{1}{2}$ órai villamosozás és gyalogolás után a késő esti órákban érkeztem haza fáradtan, hol már várt a „Békeharang” legfrissebb száma; mit gondos feleségem a kikészített vacsorám mellé, az asztalra helyezett; s ő már lepihent két kicsiny gyermekünkkel együtt.

Vacsorám elfogyasztása után nagy örömmel vettem a kezembe, csak hogy nem tudtam oly csendben lenni, hogy fel ne ébredjenek és „Apukám, mit olvas?!“ kíváncsi kérdésekre elolvastam nekik, „A kis Jancsika a menyország kapujánál“ c. nagyon kedves kis karácsonyi történetet; mi oly nagyon megtetszett a csöpségeimnek, hogy még egyszer is elkellott, hogy olvassam nekik. Persze, hogy most már alvásról szó sem lehetett; még feleségem is ösziönzött a tovább olvasásra. „A legszebb karácsony,“ „Karácsonyi történet“ és a többi szebbnél-szebb, tanulságos közlemények; a „Szent Harc“ — „A revolveres munkás“ra, mind megkönnyeztetek még minket szülőket is és fáradságot, álmat felejtve, késő éjfélig együtt fent voltunk mind, míg mindent el nem olvastunk. Kisgyermekeim álmukkal küzdve is mindig a kicsi Jancsikáról kérdezősködtek.

Másnap reggel alig, hogy álmából szeméit felnyitotta a kis fiam, e kérdéssel riasz-

tott fel: „Ugye Apukám, Jancsika csak álmodta az egészet?” Megmagyaráztam néki, hogy a jó Istenke bocsájtotta reá ezt a tanulságos álmot, hogy ismerje meg még idejében kicsiny hibáit és bűneit és ezáltal javuljon, térjen meg. Magyarázatom evvel a kérdéssel zártam be: „Hát te kisfiam, hogyan szeretnél élni ezután? Ugy é, mint a kicsi Jancsika élt az álma előtt, vagy az álma után igyekezett élni?” — „Mint az álma után.” — jelentette ki röviden, de határozottan a fiam.

És ez idő óta ha nem is minden, de nagyon sok rossz szokásával ő is felhagyott a mi nagy örömünkre.

A „Békeharang” eddig csak nekem hozott örömet és nyújtott tanulságot, de e szép és tartalmas karácsonyi száma a családom minden egyes — ugy kicsiny, mint felnőtt — tagjához szólott oktatóan, nevelően, figyelemzettelően. És ezért nem tudok elég hálával lenni Nagytiszteletű urnak e kedves és odaadó munkájáért. Bárha kifejlődhetne ily gazdag tartalommal állandó heti lappá, hogy ily gazdag örömben gyakrabban részülhetnénk főképen mi és hasonló helyzetben lévő lelkek, kik, ha a főváros szomszédságában is, de hívő gyülekezetektől és a tiszta evangélium hallásától távol vagyunk.

Imáiban kérem is az Urat, hogy eme óhajunkat segítse is elő gazdag áldásával és bőségesen áldja s erősítse meg munkáiban Nagytiszteletű uramat is.

Tisztelettel:

*Egy még nem methódista
előfizető.*

Az egyke.

Már nyolc éve tart Magyarországon a nemzeti és keresztény ujjaszületés, — csak az ujszülettek nem akarnak előjönni. Pedig ez nemzeti érdek és keresztény erény lenne egyaránt. Ha mi erről prédikálunk, csak mosolyogják, vagy észre sem veszik. Most azonban átvette a szót tőlünk a politika. Mi ugyan nem nagyon szeretjük ezt a területet, de ha a gyermekszaporodásról van szó, akkor még itt is szívesen látjuk az érdeklődést s onnan is örömmel üdvözljük a segítő..... no, itt már majdnem ráhibáztunk a segítő kézre. Nem, sajnos erről még csak — szó van. Egyelőre csak szó. More patrio: — sok szó, nagyon sok szó. Több mint kellene. Mert hiszen ki ne látná tisztán az egyke pusztítását, annak jövőbeli következményeit? Minek itt a szó? Kell itt felvilágosítás? A kérdés tisztázva van: — itt csak a tettek hiányoznak! — Ó, jaj meddig, meddig! Kire várunk? Kinek mi köze a magyar nemzet pusztulásához? A francia nemzet nagyobb nálunk, mégsem törődik az egykéjével senki, ha csak maguk nem. A szegény nép-

osztálytól itt nem lehet várni sokat, mert itt áldozatok kellene elsősorban. A vagyonosoknak kell kirukkolni, előre bocsátani az anyagi eszközöket s lehetőségeket, megadni a dolgozóknak a tisztességes megélhetés feltételeit s azután lehet csak, de akkor azután kell is követelni a szegényebbektől, hogy javultabb élet lehetőségekhez képest térjenek vissza a családi élet természetes alapjaihoz, amelyekről úgyis csak a kényszerűség szorította le őket. Mert senki se adja fel jókedvűből a meleg családi tűzhely gyönyörűségeit az emberhez méltatlan természetellenes életmód rideg körülményeiért — evvel legyünk tisztában.

Huszár Károly volt miniszterelnök, a képviselőház jelenlegi alelnöke, nagy beszédet mondott a képviselőházban az egykéről Követelte ebben a családi élet fokozottabb védelmét. Aranyigazságokat mondott. Fölállt utána a Miniszterelnök. Szép volt, jól megrendezték. A képviselő felveti a nagy kérdést, a kormány felel. Hogy ez biz' így van és nem szabad így lennie, — de quid nunc? Mi lesz most? Erre nem felel senki. Pedig ez a fő. A szocialisták azt mondják, hogy az egykének kizárólag gazdasági okai vannak. Bethlen gróf szerint erkölcsök. Huszár Károly szerint mindkettő. Ez az utóbbi a helyes megállapítás. A munkás alig keres annyit, amennyi a maga személyének fenntartásához mulhatatlanul szükséges. Ha felesége van, annak legtöbbször még külön is kell dolgozni, hogy megélhessenek, mert a férfi keresete nem elég kettőjükre. Itt nemcsak a kézimunkást kell érteni, a szellemi munkások is így vannak nagyrészt, sajnos, még a köztisztviselők alacsonyabb és középső kategóriái is. Persze ezek félnek a gyermektől, mert nem tudják azt kellőképpen ellátni. Nem erkölcsatlenség vezeti őket, hiszen legtöbb ember szereti a gyereket, hanem a felelősségérzet. Ezeknél a társadalmi rétegeknél tehát kétségtelenül a gazdasági okokra vezethető vissza az egyke. Ugyanigy van a kisbirtokosoknál, akik nem tudnak annyi földet biztosítani gyermekeiknek, amennyiből megélhetnének. Itt, sajnos, a föld szabja meg a gyermeklétszámot. A nagyvagyonuaknál nincsenek meg ezek az okok. Ott tehát nem marad fenn egyéb, mint az erkölcsiek. Eltekintünk persze az egészségi okoktól, amelyek mindkét kategóriánál egyformán számbevendők, sőt a szegényeknél még ez is enyhébb megítélést igényelhet, mert az egészség bizony jórészt szintén pénzkérdés.

Ezeket egybevetve, helyesen keltek ki az összes eddigi hozzászólók a napjainkban szokatlan mérvet öltött luxus ellen. Különösen elítélte ezt a kormányelnök, valóban úgy van, hogy a mérhetetlen luxus az egyik főoka az egykének. Ha a luxusból elvonnánk az ötven százalékát, az még mindig bőséges luxus volna, és ha ezt a különbözetet hozzátoldanánk a dolgozó rétegek keresetéhez, vagy általában

megélhetési viszonyaik javításához bármiképen, akkor jókorát segíthetnének az egyke ellen, a születések érdekében. Krisztus utbaigazit bennünket: „Akinek erszénye vagyok, elővegye azt“ (Lukács 22. 36.) — „Miért mondjátok pedig nekem: Uram, Uram! — ha nem miveltek, amiket mondok?“ (Lukács 6. 46.) Mert az csak a baj egyik fele, hogy a luxus mérhetetlen. Evvel szemben nem kevesbé mérhetetlen a nyomor is. Ezt kell egalizálni. Azaz, hogy hova is szaladtunk: — csak legalább számbavehetőleg enyhíteni a nyomort. Ez bizony nem mehet másképp, csak úgy, ha a tőkés osztály lemond a tőke hasznának egyrészéről és azt átengedi munkabér, fizetés vagy fokozottabb adók alakjában a nélkülöző rétegeknek, az általános jólét emelésére. Ha erre az áldozatra nem hajlandó a magyar társadalomnak áldozatra képes része, akkor nincs megoldás az egykére.

Ujabbán divat lett, hogy a vagyonosok is panaszkodnak, hogy most nekik is nehéz. Evvel igyekeznek kitérni a nemzet egyetemével szemben őket kötelező terhek alól. Hiába minden kifogás: — a luxusból lehet kérni és lehet adni! Luxus pedig van. A miniszterelnök mondta, hogy tulzottan van. Ha ezt nem akarják megérteni, akkor áll az ige, amit Jézus mond az akkori vagyonosokról: „Nehéz és elhordozhatatlan terheket kötöznek egybe és azokat vetik az embereknek hátokra, — de ők azokat csak ujokkal sem akarják illetni“ (Máté 23. 4.)

Persze társadalmi uton ezí nem igen lehet elintézni. Törvényes eszközökkel az állam kényszerítse azokat, akiknek luxusra telik, hogy a luxus egyrészét átalakítsák az általános jólét elemeivé, amelyeket itt most nem részletezünk, hiszen ismertek azok eléggé. De ha ez megint nem történik meg, akkor ez „nemzetség is csak szájjal közelget a Krisztushoz, — az ő szívek pedig őtőle távol vagyon“ (Máté 14. 8.)

Kiss Roland

Hatal A világi javak mulandósága. Egy színész halálos ágyán a következő vallomást tette az őt látogató lelkész előtt: „Egész életemen át hír és dicsőség után törekedtem. Csak akkor éreztem magam boldognak, ha sűrűn megtapsoltak s rakásszámra dobták a babékoszorukat s színes szalagokat. Látja, szobám falai köröskörül tele vannak hervadó babékoszorúkkal. A színes szalagokat összevarrtam s ágytakarót csináltattam belőle, hogy folyton-folyvást láthassam s emlékezzek a dicsőség bol-

dog óráira. Most beteg vagyok. Érzem, nem-sokára meghalok. A hír, dicsőség most mit sem segít rajtam. A színes takaró alatt tönkrement, halódó emberi roncs kinlódik. Ha vissza tekintek a befutott pályára, hervadó semmitérő emlékekre esik szemem s há előre a jövőbe nézek, mivel tudok vigasztalódni? Semmivel!“

Sok földi halandó úgy jár halálós órájában, mint ez a színész. Aki egész életén át csak a holdak számát szaporította, a garast forinttá dagasztotta, emberi hiúság és dicsőség után törekedett, az nem tud vigasztalódni s megnyugodni, mert érzi, hogy az új világban nincsen senkije és semmije. A hívő lélek tudja, hogy a halál után az Atyánál örök élet és Üdvözítője, Jézus Krisztus vár rá. Jobb a Krisztusban gazdag lenni, mint földi vagyonban gazdag, de hit nélkül!

A gazdagok boldogsága. A kapucinus barátok bécsi templomában 128 koporsó van egymás mellett. Csupa Habsburg fekszik bennök. Az egyik koporsón koronás koponya van, egy másikon pedig, az Erzsébet királynynéén, hatalmas töviskorona. Ugy éreztem, mintha az a vigyorgó koponya azt mondaná: „A gazdagság s a hatalom sem ment meg a haláltól.“ A töviskorona pedig arról beszél fájdalmasan, hogy a gazdagság és a hatalom sem ment meg a szenvedéstől. Nem tud a vagyon boldogságot adni. Nincs okunk irigykedni rájuk. *Zolt*

Gyorssegély. A 149. zs. 4. v.-ben azt olvassuk, hogy az Ur a nyomorultakat csodálatosképpen segíti. Wilhelmsdorfban élt 1830 ban egy Hiller nevű hívő tanító. Egy gazdának 700 forinttal tartozott, amit egy bizonyos napon vissza kellett volna fizetnie. De nem volt pénze. Imádkozott s hívta a jó Istent, hogy segítse ki pénzzavarából. A határidő itt volt, de pénz nem volt. Hiller buzgón imádkozott, bizakodott s nyugodtan várt.

Délután megáll egy kocsi Hiller háza előtt s egy barátja leszól a kocsiról: „Hiller, kell-e pénz?“ „Hogyne kellene, ma nagyobb kölcsönt kell visszafizetnem s nem tudom, honnét vegyem a pénzt.“ „Mennyi kell?“ „700 forint.“ „Itt van, fogjad!“ Azután Hiller barátja elmondta, hogy egész éjjel nem tudott aludni, mindig Hillerre gondolt, vajjon hogy van, mit csinál, nem-e szenved valamiben hiányt. Reggel magához vett 700 forintot, kocsira ült s megtette a 11 órás utat, hogy barátján segíthessen.

Ilyen csodálatos az Ur segítsége. Luther is azt mondja: „Ne ess kétségbe, hanem borulj térdre, kiálts mennyei Atyádhoz, bizakodj segítségében. Ő csodálatosan tud segíteni!“

Nemcsak a cipődet kell letörölnöd, ha az utcáról haza mégy, hanem a lelkedre tapadt sártól is iparkodj fiacskám megszabadulni.